

‘Als er iets valt, dan verstijft mijn lichaam’

Een primeur in Nijmegen: een prikkelarme voorstelling in de Lindenberg. Een initiatief waardoor Carolijn Leisink (42), na jaren, eindelijk weer naar het theater kan.

Anne Nijtmans

Nijmegen

Iets simpels als een deksel die op een tegelvloer valt, kan ervoor zorgen dat Carolijn Leisink (42) echt van slag raakt. „Ik kan signalen van gevaar niet meer verwerken. Een ander denkt: ‘Oh, er is iets gevallen, niks aan de hand’. Mijn lichaam verstijft van angst en het duurt lang voordat ik weer tot rust kom.” Met zulke hersenen is het bijna niet te doen om naar het theater te gaan. Toch kijkt de Arnhemse uit naar de prikkelarme show van cabaretier Pieter Jouke in de Nijmeegse Lindenberg.

Het cultuurhuis heeft - voor het eerst in Nijmegen - een voorstelling op touw gezet voor mensen die niet goed tegen drukte en heftige zintuiglijke indrukken kunnen. Deze gevoeligheid komt meestal door aandoeningen als niet aangeboren hersenletsel, autisme of long covid.

Het initiatief voor dit programma komt van Nijmegenaar René Leisink, broer van de Arnhemse. „Mijn zus ging zo graag naar het theater, het was ook haar beroep. Maar nu durft ze het niet meer aan. Daarom ging ik op zoek naar condities waaronder ze wel naar een voorstelling zou kunnen.”

Cabaretier Pieter Jouke was bereid een extra middagvoorstelling van *Sluikstort* te spelen met aanpassingen, en ook de Lindenberg wilde graag meewerken. „Wij zijn er voor iedereen”, zegt een woordvoerder van het theater. „Dus ook voor deze doelgroep.”

Theaterbezoek met minder prikkels heeft niet alleen met de voorstelling te maken, maar ook

met alles eromheen. Bezoekers hoeven niet door het rumoerige theatercafé, maar kunnen via een aparte ingang rechtstreeks naar de Steigerzaal. Er zitten minder mensen in de zaal. Wie het toch te veel wordt, kan tot rust komen in de Karolingenzaal.

Een proef

De Lindenberg heeft met deskundigen van het Zelfregiecentrum en Professionals in NAH (niet aangeboren hersenletsel) goed gekeken naar de randvoorwaarden. Het cultuurhuis ziet deze prikkelarme voorstelling als een proef die mogelijk een vervolg krijgt.

Ook voor Pieter Jouke is een prikkelarme voorstelling nieuw. „Voor mij verandert er niet zo veel”, zegt hij. „De grootste aanpassing is dat ik vooraf een setlist lever met de onderwerpen die voorbijkomen. Sommige bezoekers voelen zich daar prettiger bij.”

Het scheelt dat hij een artiest is die het moet hebben van woordgrappen en scherpzinnigheid. „Als ik eraan kan bijdragen dat ook deze groep naar het theater kan, doe ik dat graag”, zegt de cabaretier. „Het is belangrijk dat we rekening houden met elkaar. Niet alles is vanzelfsprekend voor iedereen.”

Daar kan Carolijn Leisink over meepraten. Even gaan winkelen, een verjaardag, het is allemaal niet meer voor haar weggelegd. Zelfs een wandeling is nauwelijks te doen, want als er een hond op haar afkomt rennen, is er die oncontroleerbare schrikreactie.

Ze heeft andere tijden gekend. Ze was dramadocent en maakte met theatergroep Cactus voorstellingen voor en met jongeren.

Het is belangrijk dat we rekening houden met elkaar

– Pieter Jouke, cabaretier

Zelf ging ze bijna elke week naar het theater. „Ik zag alles: cabaret, toneel, kindervoorstellingen. Geen prikkel was me te veel”, zegt ze terughlokkend. „Voor de klas was ik juist degene die voor prikkels zorgde.”

Totdat ze een paar jaar geleden last kreeg van epileptische aanvallen. Die uitten zich niet fysiek,

maar in sterke beelden, déjà vu-ervaringen en vreemde sensaties zoals een vieze smaak. De aanvallen kwamen steeds vaker, duurden steeds langer, soms dagen achtereen. Het was geen doen.

Operatie

Medicijnen hielpen niet. „Om mijn hersenen onder controle te

krijgen, moest er operatief ingegrepen worden. Ik vond het doodeng, maar een andere oplossing was er niet. Er zijn delen van mijn hersenen verwijderd. Waaronder de amygdala, het gebied dat gevaar signaleert. Die boodschappen worden niet meer op de juiste manier verwerkt.” De operatie veroorzaakte bij haar nog meer be-

perkingen. „Mijn autobiografisch geheugen werkt minder goed, net als mijn oriëntatie in ruimte en tijd. Maar het ergste vind ik de heftige paniekreacties. Behalve dat het vervelend voelt, schaam ik me als ik zo zichtbaar schrik.”

Toch is ze niet bang voor een bezoek aan de Lindenberg. „Wat mij geruststelt, is dat er op alle fronten

▲ Pieter Jouke op de poster van zijn voorstelling *Sluikstort*.

FOTO THIERRY SCHUT

◀ Carolijn Leisink uit Arnhem in het Posttheater in haar woonplaats. FOTO ROLF HENSEL

rekening met mij en de andere bezoekers wordt gehouden. Mensen kunnen op verschillende manieren prikkelgevoelig zijn. Niemand zal vreemd opkijken als je weg moet uit de theaterzaal.”

Leisink hoopt op een leuke en ontspannen theaternmiddag. „Pieter Jouke moet vooral lekker zijn show spelen. En ook al moet ik er de volgende dag van bijkomen, dat heb ik ervoor over. Het weegt op tegen het plezier dat die voorstelling me oplevert.”

■ De prikkelarme editie van *Sluikstort*, de zevende show van Pieter Jouke, is op vrijdag 19 april om 15.00 uur in Lindenberg Cultuurhuis. Er is dan plek voor maximaal vijftig mensen. Om 20.30 uur speelt Pieter Jouke de voorstelling zonder prikkelarme aanpassingen. Meer informatie is te vinden op de website delindenberg.com.